

[Aage Fogh.]

mente ikke, at lovgivningen kunne gennemføres til bunds, og at problemet om tillægsgjord kunne løses, medmindre man gik til ekspropriation. Det er altså det ærede medlems og hans partis indstilling. Det er ikke mit partis indstilling. Vi ønsker ikke ekspropriation, men jeg tror, jeg tør garantere, at hvis man holdt den linie, som det ærede medlem hr. Tesdorpf var inde på, så ville den komme inden så forfærdelig længe. Det ærede medlem hr. Tesdorpf skulle lære af et tidligere konservativt medlem, professor Birck, der engang sagde, at de besiddendes store mangler er den, at de aldrig forstår at give efter i tide. Hvis man ikke giver efter i tide, nemlig når problemerne melder sig, også på disse områder, kommer der en ny udvikling.

Jeg tror, at problemet i det store og hele kan klares uden ekspropriation, ved en fornuftig udnyttelse af forkøbsretten, men jeg vil gerne sige til statens jordlovsudvalg og til landbrugsministeren, at man må bruge forkøbsretten stærkere, end man hidtil har gjort. Jeg føjer til, at hvis man gennemførte en ekspropriationsparagraf nu, tror jeg, at administrationen af jordlovene simpelthen ville bryde sammen. Det er mit indtryk, at administrationen af jordlovene i dag lægger beslag på jordlovsudvalgets fulde arbejdskraft; en yderligere belastning vil føre til sammenbrud. Brug derfor de regler, vi har nu, på en forstandig måde, og lad os afstå fra de store diskussioner, for der er i virkeligheden ikke så meget at diskutere.

Fuglsang: Jeg kan på mit partis vegne udtale min tilfredshed med de ændringsforslag, der er stillet af den højtærede landbrugsminister, og tilsige dem min støtte til en forhåbentlig hurtig og velvillig behandling her i tinget.

Jeg skal selvfølgelig ikke nægte, at jeg — og jeg tror mange med mig ud over landet — havde ventet adskilligt bedre resultater af forhandlingerne om jordlovgivningen, simpelthen fordi forbedringer er nødvendige, hvis der skal kunne fremskaffes blot nogenlunde tilstrækkelige mængder af jord, ikke blot til tillægsgjord til de 40 000 for små husmandsbrug, der findes i øjeblikket, men også til oprettelse af nye brug,

idet antallet af ansøgere, som det fremgår af betænkningen, er stort. Mit parti vil fremover fortsætte vort arbejde for at udvikle jordlovgivningen i endnu mere positiv retning.

Det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen sagde, at de tider ville komme, da udstykningstanken igen blev aktuel. Såvidt jeg kan se, er de tider allerede kommet. Når kredse, der kender til disse forhold, gang på gang må fastslå, at landboudommens mulighed for at få jord er ringere, end de i mange herrens tider har været, kan ingen med rette sige, at der ikke er brug for en forbedret udstykningslovgivning. At venstre og især de konservative tager den stilling, de gør, kan ikke forbavse nogen. De repræsenterer nu engang den del af landbefolkningen, for hvem ejendomsretten til jorden betyder noget reelt, noget personligt, og når de påberåber sig denne hellige, ukrænkelige ejendomsret til jorden og optræder som forsvarere af den, javel, så forsvarer de ærligt og redeligt deres klassers interesser og gør det trofast og konsekvent. Sådan har det været gennem hele historien. Det danske landbrugs historie er stort set historien om kampen om jorden, den kamp, som Danmarks frie bønder i middelalderen kæmpede mod den fremtrædende adel og i sidste instans tabte, hvorved de mistede deres ejendomsret og dermed deres frihed.

Den debat, som føres her i dag og føres, hver gang statshusmandslovgivningen behandles, er en fortsættelse af kampen om jorden. I denne kamp har selvfølgelig jordejerne, specielt de store jordejere, deres repræsentanter, og det er i dette øjeblik venstre og især de konservative. Det er dem, der fortsætter de besiddendes kamp. Men betragter man venstres og de konservatives standpunkt i dag, kan man ikke sige andet, end at det er hul, urealistisk snak at tale om det danske landbrug som en helhed, som når f. eks. det ærede medlem hr. Sønderup talte bebrejdende ord til det ærede medlem hr. Aage Fogh, fordi denne, mere splittede end samlede og derved skadede landbruget i dets helhed. Når man står overfor de store, afgørende spørgsmål, må interesserne ustandselig tørne sammen, og så må man tage et klart standpunkt; der er situationer, hvor man ikke kan sige både — og, men må sige enten — eller, ja eller